

STUDIA
DEMO
GRAPHY
ZONE

J + U D I A
J D E M Ø
L L L L Q R E F I
L L L L C Z N E

Wydawca: Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Publisher: Collegium of Economic Analysis of SGH Warsaw School of Economics

Publikacja dofinansowana ze środków MNiSW na podstawie umowy nr 224/WCN/2019/1 z dn. 2.07.2019 r. w ramach programu „Wsparcie dla czasopism naukowych” oraz przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie.

The publication is financed by the Ministry of Science and Higher Education under the program No. 224/WCN/2019/1 of 2.07.2019 and SGH Warsaw School of Economics.

Od 1999 r. *STUDIA DEMOGRAFICZNE* są wydawane dwa razy w roku.

Redaktor naczelna: Anita ABRAMOWSKA-KMON
Editor in Chief:

Redaktor Prowadząca: Anita ABRAMOWSKA-KMON
Issue Editor:

Komitet Redakcyjny: Anita ABRAMOWSKA-KMON, Zuzanna BRZOZOWSKA,
Editorial Committee: Grażyna DEHNEL, Agnieszka FIHEL, Martin KREIDL,
Anna KUROWSKA, Monika MYNARSKA, Beata NOWOK,
Beata OSIEWALSKA, Wiktoria WRÓBLEWSKA
(zastępca redaktor naczelnej)

Administracja Redakcji: Sylwia TIMOSZUK
Managing Editor

Rada Redakcyjna: Jakub BIJAK, Piotr BŁĘDOWSKI,
Editorial Board: Agnieszka CHŁOŃ-DOMIŃCZAK, Dariusz CHOJECKI,
Andreas EDEL, Elżbieta GOŁATA (przewodnicząca),
Agata GÓRNY, Jolanta GROTOWSKA-LEDER,
Irena E. KOTOWSKA, Jolanta KURKIEWICZ,
Ireneusz KUROPKA, Aušra MASLAUSKAITĖ, Anna MATYSIAK,
Daniela SZYMAŃSKA, Bogdan WOJTYNIAK

Kontakt z redakcją: studia.demograficzne@sgh.waw.pl
Contact:

Strona internetowa: <https://econjournals.sgh.waw.pl/SD>
Website:

© Kolegium Analiz Ekonomicznych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Redakcja deklaruje, że wersją pierwotną czasopisma jest wersja elektroniczna.

Projekt okładki:
Urszula Jedynak

Skład i łamanie:
DM Quadro

Druk i oprawa:
QUICK-DRUK s.c.

Zamówienie:
149/XII/20

Nakład:
150 egz.

Nota redakcyjna

Niniejszy numer 1/2020 Studiów Demograficznych został wydany w ramach grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego („Wsparcie dla czasopism naukowych”). Dzięki otrzymanemu wsparciu finansowemu czasopismo uległo całkowitej digitalizacji: powstała nowa strona internetowa (econjournals.sgh.waw.pl/SD), zostało ono umieszczone na platformie Open Journal Systems (OJS), a także zmieniono okładkę SD. W ramach naszego konkursu wybraliśmy nową oprawę graficzną okładki zaprojektowaną przez Urszulę Jedynak, studentkę Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, pod kierunkiem wykładowczyni tej Uczelni, Moniki Marek-Łuckiej. Od 1 stycznia 2021 roku cały proces wydawniczy oraz kontakt z autorami będzie się odbywać przez platformę OJS.

W prezentowanym numerze SD publikujemy sześć artykułów. Dwa pierwsze są poświęcone tematyce subiektywnej jakości życia osób starszych w Polsce. W pierwszym z nich autorki, Anita Abramowska-Kmon i Sylwia Timoszuk, prezentują wyniki analiz prowadzonych na danych SHARE, które dotyczą subiektywnego dobrostanu psychicznego oraz poczucia osamotnienia wśród osób w wieku 65 lat i więcej, w powiązaniu z ich sieciami rodzinnymi oraz sieciami społecznymi. Warto podkreślić, iż sieci społeczne osób starszych w Polsce są mniejsze w porównaniu do ich sieci rodzinnych (uwzględniających relacje krewnicze). Rezultaty analiz potwierdzają dotychczasowe ustalenia innych badań o znaczeniu pozostawania w związku dla subiektywnej jakości życia. Osoby starsze żyjące bez współmałżonka/partnera charakteryzowały się niższym zadowoleniem z życia i większym poczuciem osamotnienia niż osoby pozostające w związku (formalnym lub nie). Drugi artykuł Mileny Chełchowskiej traktuje o relacji między jakością związku małżeńskiego lub nieformalnego a satysfakcją życiową i poziomem depresji. Wyniki analiz dla Polski dokonanych na danych

z Diagnozy Społecznej potwierdzają, że zadowolenie ze związku istotnie zwiększa zadowolenie z życia i obniża poziom depresji.

Kolejne dwa artykuły zostały zaprezentowane na konferencji *Investing in Families. Social Policy and Social Practice in Central and Eastern Europe*, która została zorganizowana 24–26 kwietnia 2019 r. przez Katedrę Socjologii Stosowanej i Pracy Socjalnej Uniwersytetu Łódzkiego we współpracy z Polskim Komitetem Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) oraz dwie sekcje Polskiego Towarzystwa Socjologicznego: Sekcję Pracy Socjalnej i Sekcję Socjologii Rodziny¹. W jednym z nich Magdalena Wiczorkowska i Agnieszka Pawlak przedstawiły rekomendacje dla polityki społecznej w zakresie możliwych rozwiązań wspierających i uzupełniających opiekę nad osobami starszymi w sytuacji migracji ich dorosłych dzieci. Autorki wskazują, że pomoc i wsparcie są postrzegane jako łańcuch wzajemnie powiązanych procesów, a wyższe kompetencje cyfrowe osób starszych przyczyniłyby się do ich większej niezależności w codziennym życiu. Natomiast w drugim tekście Olga Zajkowska dokonała próby przeglądu literatury o skuteczności bezpośrednich świadczeń pieniężnych na dzieci zarówno w odniesieniu do dietności, jak i pracy zawodowej kobiet. W artykule zwraca też uwagę na inne efekty tych działań, w tym związane z dobrostanem dzieci. Jej wnioski są zgodne z ustaleniami innych analiz dla różnych krajów: wpływ tych świadczeń na dietność jest zależny od kontekstu instytucjonalnego kraju, w którym są wdrażane. Autorka zwraca też uwagę na konieczność rozpatrywania zasiłków wraz z innymi instrumentami polityki rodzinnej.

Dwa ostatnie teksty to komunikaty naukowe. Małgorzata Kalbarczyk i Joanna Mackiewicz-Łyziak dokonały próby oszacowania wielkości potencjalnych oszczędności fiskalnych wynikających ze zwiększonej aktywności fizycznej wśród osób starszych. Ich wyniki wskazują, że aktywność fizyczna może znacznie zmniejszyć wydatki na opiekę zdrowotną i długoterminową, a tym samym może prowadzić do zmniejszenia wydatków związanych ze starzeniem się populacji, a także znacząco poprawić długoterminową stabilność budżetową. Z kolei Katarzyna Saczuk – za pomocą rachunków symulacyjnych – przedstawiła ocenę wpływu wzrostu aktywności zawodowej różnych grup ludności na przyszłą liczbę osób aktywnych zawodowo w warunkach zmniejszania się ludności w wieku produkcyjnym. Autorka pokazała, że brak działań w kierunku aktywizacji zawodowej osób biernych zawodowo przyczyni się do zmniejszenia się zasobów pracy w perspektywie do 2070 roku.

Przedstawiamy także informację przygotowaną przez dr hab. Annę Matysiak, prof. UW, o prestiżowym grantie otrzymanym przez nią z Europejskiej Rady ds. Badań

¹ Numer 2/2019 Studiów Demograficznych był poświęcony referatom wygłoszonym na sesji plenarnej tej konferencji.

Naukowych (European Research Council) w grudniu 2019 roku. Projekt ten jest realizowany w Interdyscyplinarnym Centrum Badań nad Rynkiem Pracy i Rodziną utworzonym na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. To pierwsze tak wielkie osiągnięcie dla badacza procesów ludnościowych z Polski. Dr hab. Annie Matysiak, prof. UW, serdecznie gratulujemy i życzymy sukcesów w realizacji wszystkich zamierzeń naukowych.

Na koniec chciałabym podziękować wszystkim osobom, dzięki którym niniejszy numer SD się ukazuje: autorom, recenzentom, redaktorom merytorycznym i językowym oraz pracownikom Oficyny Wydawniczej SGH za współpracę w tym wyjątkowo trudnym okresie zmagania z pandemią COVID-19.

Anita Abramowska-Kmon, redaktor naczelna